

Dlaczego edukacja globalna?

Żyjemy w świecie, który nie zawsze ogarniamy zmysłami. Żyjemy w świecie, który jest w coraz większym stopniu globalny. Ogólnoświatowa współzależność zwiększa się; nasze życie jest coraz bardziej splecione z życiem innych ludzi na całym świecie. Ale jednocześnie w naszym świecie zwiększają się rozbieżności i nierówność. Jest oczywiste, że globalne problemy i wyzwania – bieda, zanieczyszczenie środowiska, zdrowie, pokój – wymagają rozwiązań ogólnoświatowych. I właśnie w tym świecie ludzie są coraz bardziej zafascynowani problemami globalnymi i ich rozwiązaniami. Edukacja globalna jest bardzo ważną odpowiedzią na rzeczywistość życia w globalnym świecie. Jest to rodzaj edukacji, który pomaga ludziom w nim żyć, czuć się za niego odpowiedzialnymi i wspólnie uczyć się jak zmieniać świat na lepsze.

Edukacja globalna kładzie szczególny nacisk na:

- tłumaczenie przyczyn i konsekwencji zjawisk
- ukazywanie wpływu jednostki na globalne procesy i wpływu globalnych procesów na jednostkę
- przełamywanie istniejących stereotypów i uprzedzeń
- przedstawianie perspektywy Globalnego Południa
- kształtowanie krytycznego myślenia i zmianę postaw

Dlaczego edukacja globalna w przedszkolach i w edukacji wczesnoszkolnej?

Nawiązanie współpracy w zakresie edukacji globalnej z przedszkolami trzema klasami szkół podstawowych i pierwszymi to wyraz nadziei, że my, pracując tu i teraz z nauczycielkami nauczania przedszkolnego i wczesnoszkolnego – a pośrednio z objętymi ich opieką dziećmi i ich rodzicami, dziadkami, babkami i osobami z otoczenia placówek – możemy mieć realny wpływ na rzeczywistość, możemy kształtować przyszłość, w której realizowane będą prawa każdej osoby i społeczności, szanowana będzie godność osobowa człowieka bez względu na narodowość, wyznanie, kolor skóry, płeć, miejsce urodzenia czy pochodzenie etniczne. Że dzieci, które wstają na naszych oczach, będą mogły lepiej od nas odnajdywać się w złożonym, dynamicznie zmieniającym się świecie, zarówno w swojej małej regionalnej ojczyźnie – swoim niebie na ziemi, jak i w świecie globalnej bliskiej-dalekiej wioski; będą umiały świadomie i odpowiedzialnie współdecydować i działać na rzecz jego bardziej zrównoważonego rozwoju.

Poznanie i zrozumienie globalnych współzależności

My, dorośli, często nie wiemy, dlaczego większość produktów, które kupujemy, została wyprodukowana tysiące kilometrów od naszego miasta, nie zdajemy sobie sprawy, jak nasze codzienne zachowania i decyzje konsumenckie, czy wybory polityczne wpływają na zmiany klimatu i życie ludzi w odległych od nas krajach. Nie rozumiemy odmiennej od naszej rzeczywistości kulturowej ludzi, którzy, migrując bądź uchodząc do Polski przed konfliktami i prześladowaniami, stają się naszymi sąsiadami i żyją obok nas.

Kompetencje międzykulturowe

Bez tej wiedzy, bez świadomości globalnych współzależności oraz kompetencji współżycia w społeczeństwie zróżnicowanym kulturowo, trudno o zainteresowanie „Innym”, o poczucie, że jest się współodpowiedzialnym za zmiany na świecie, że można decydować, czy będą to zmiany na

lepsze lub na gorsze i że ma się moc wpływania na rzeczywistość wykraczającą poza własne podwórko. Niewiedza – lub z góry przyjęte założenia – skutkują strachem przed innością, czasem nietolerancją, uprzedzeniami lub wykluczeniem.

Czy możemy mieć nadzieję, że nasze dzieci będą z większą łatwością poruszać się w złożonej rzeczywistości, w której wzrastają, naturalnie akceptować różnorodność, z większą świadomością podejmować działania społecznie odpowiedzialne? Jak pisze Barbara Weigl, przekonanie o naturalnej otwartości dziecka na innych ludzi i łatwości akceptowania odmienności jest mitem. Przeciwnie - wydaje się, że naturalną tendencją małego człowieka jest preferowanie ludzi postrzeganych jako podobnych do siebie (wiekiem, wyglądem, kolorem skóry, ubiorem, zamożnością, znajomością języka), a odrzucanie obcych. Akceptacja „Innych” to osiągnięcie rozwojowe, wypracowane przez dziecko, przy wsparciu ważnych dla niego dorosłych¹.

Edukacja globalna wysokiej jakości - kompetentni edukatorzy i edukatorki, dobre materiały, wpływ na otoczenie

Dlatego tak ważne jest podejmowanie działań edukacyjnych na rzecz wrażliwości kulturowej, zrównoważonego rozwoju, współpracy w zakresie rozwoju, działań na rzecz pokoju i poszanowania praw człowieka (tych wszystkich obszarów, które obejmuje edukacja globalna) już na poziomie przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej. Ważne jest, aby były one prowadzone przez świadomych, kompetentnych, wrażliwych wychowawców i świadome, kompetentne i wrażliwe wychowawczynie – ludzi ważnych dla małego człowieka, spędzającego w przedszkolu czy szkole dużą część swojego dnia.

Trzeba zadbać, by edukację tę prowadzić, wykorzystując materiały edukacyjne dobrej jakości i o wysokiej wartości etycznej; by używać zabawek, narzędzi i instrumentów poszerzających widzenie świata, niekoniecznie dostępnych w polskich przedszkolach czy szkołach. Ważne w końcu, dla zwiększenia trwałości rezultatów i skuteczności edukacji, aby działania te skierowane były nie tylko do dzieci, ale aby włączyły ich rodziny i uwzględniły aktywizację społeczności lokalnej.

Jak napisał Henry Tajfel: **„Mamy dwie możliwości: albo podjąć jakiegokolwiek, choćby ograniczone działanie, albo czekać, aż uprzedzenia i dyskryminacja jakimś cudem same znikną z życia społecznego”**². Nasz projekt to działanie skierowane do nauczycielek bezpośrednio pracujących z dziećmi. Poznanie nowych treści, tworzenie metod pracy dostosowanych do wieku przedszkolnego i wczesnoszkolnego, testowanie ich w codzienności pedagogicznej, włączanie kadry w placówkach oraz rodzin dzieci w organizację Tygodnia Edukacji Globalnej – wszystko to otwiera przestrzeń, w której ludzie, mali i duzi, mogą uczyć się, jak żyć w globalnym świecie, jak czuć się za niego odpowiedzialnymi i wspólnie zmieniać go na lepsze. Jest to proces poszukiwania nowych form dla znanych nam – edukatorom i edukatorkom edukacji globalnej – treści. My nie tylko uczymy, ale sami zdobywamy nową wiedzę i umiejętności, inspiracje i przemyślenia.

1.Barbara Weigl, Dylematy edukacji wielokulturowej dziecka przedszkolnego, [kod dostępu:] <http://www.miedzykulturowa.org.pl/cms/dylematy-edukacji-wielokulturowe.html> (dn. 28.11.2012)

2.Henry Tajfel, Social Stereotypes and Social Groups, 1981